

RTJ 12 VALITSUSEPOOLNE ABI (muudetud 2014)

SISUKORD	paragrahvid
EESMÄRK JA KOOSTAMISE ALUSED	1–3
RAKENDUSALA	4–6
MÕISTED	7–9
SIHTFINANTSEERIMISE KAJASTAMINE	10–19
Tegevuse sihtfinantseerimine	10–11
Varade sihtfinantseerimine	12–14
Sihtfinantseerimise tagastamine	15–17
JÕUSTUMINE	18-19
VÕRDLUS SME IFRS-IGA	20

EESMÄRK JA KOOSTAMISE ALUSED

1. Käesoleva Raamatupidamise Toimkonna juhendi RTJ 12 „Valitsusepoolne abi” eesmärgiks on sätestada reeglid sihtfinantseerimise kajastamiseks Eesti hea raamatupidamistava kohaselt koostatavates raamatupidamise aastaaruannetes. Eesti hea raamatupidamistava on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev raamatupidamistava, mille põhinõuded kehtestatakse raamatupidamise seadusega ning mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna juhendid.

2. Juhend RTJ 12 lähtub SME IFRSi peatükist 24 „Valitsusepoolne abi“ („*Government Grants*“) ning peatükis 2 „Põhimõtted ja alusprintsüübid“ („*Concepts and Pervasive Principles*“) sätestatud mõistetest. Juhend sisaldab viiteid konkreetsetele SME IFRSi paragrahvidele, millel juhendi nõuded tuginevad. RTJ 12 võrdlus SME IFRSiga on toodud paragrahvis 20. Valdkondades, kus RTJ 12 ei täpsusta mingit spetsiifilist arvestuspõhimõtet, kuid see on reguleeritud SME IFRSis, on soovitatav lähtuda SME IFRSis kirjeldatud arvestuspõhimõttest.

3. Raamatupidamise aruannete koostamisel tuleb lähtuda olulisuse printsiibist. Väheolulisi objekte võib arvestada ja aruannetes kajastada lihtsustatud viisil.

RAKENDUSALA

4. Raamatupidamise Toimkonna juhendit RTJ 12 „Valitsusepoolne abi” tuleb rakendada sihtfinantseerimise ja muu valitsusepoolse abi kajastamisel abi saaja raamatupidamise aruannetes.

5. Juhendit RTJ 12 rakendatakse eelkõige sihtfinantseerimise ja muu valitsusepoolse abi kajastamisel neid saanud äriühingute aruannetes. Käesolevas juhendis kirjeldatud põhimõtteid rakendatakse ka muu tasuta saadud vara ja toetuste kajastamisel niivõrd, kui võrd antud juhend ei ole vastuolus muude antud arvestusvaldkonda reguleerivate juhenditega ning tagab õige ja õiglase esituse.

6. Juhendit RTJ 12 ei rakendata:

(a) sihtfinantseerimist vahendavate organisatsioonide ja ettevõtete aruannetes vahendatava abi suhtes;

(b) riigi raamatupidamise üldeeskirja poolt reguleeritavate raamatupidamiskohustuslaste (sh riigiraamatupidamiskohustuslased ja kohaliku omavalitsuse üksused) omavaheliste majandustehingute ja vahendite ümberpaigutamise kajastamisel;

(c) valitsussektoriga tehtavate majandustehingute osas, mis vastavad äritegevuse tavatingimustele.

MÕISTED

7. Käesolevas juhendis käsitletakse mõisteid järgmises tähenduses:

Sihtfinantseerimine on valitsusepoolne abi, mida teostatakse ettevõttele teatud ressurside üleandmise kaudu ning mille saamiseks peab ettevõtte äritegevus vastama teatud kindlaksmääratud kriteeriumitele. Sihtfinantseerimine ei hõlma valitsusepoolset abi, mille väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata (näiteks riiklikud garantiid ja valitsusasutuste poolt pakutavad tasuta konsultatsioonid) ning tavapärasel tingimustel valitsussektoriga sõlmitud majandustehinguid. (SME IFRS 24.1, 24.2).

Varade sihtfinantseerimine on sihtfinantseerimine, mille põhitingimuseks on, et seda saav ettevõtte peab kas ostma, ehitama või muul viisil soetama teatud põhivara. Varade sihtfinantseerimine võib endas sisaldada täiendavaid tingimusi, näiteks põhivara soetamise ajagraafik, soetatava põhivara liik, tema asukoht ning hoidmise periood.

Tegevuse sihtfinantseerimine on sihtfinantseerimine, mis ei ole varade sihtfinantseerimine.

Õiglane väärtus on summa, mille eest on võimalik vahetada vara teadlike, huvitatud ja sõltumatute osapoolte vahelistes tehingutes. (SME IFRS 2.34 (b)).

8. Valitsus tähendab käesoleva juhendi mõistes nii Eesti Vabariigi kui ka välisriikide valitsusi, kohalikke omavalitsusi, valitsusasutusi ning kohalikke ja rahvusvahelisi toetuseid jagavaid organisatsioone (sh Euroopa Liidu toetusfondid).

9. Sihtfinantseerimine on üks valitsusepoolse abi vorme. Sihtfinantseerimist eristavad muust valitsusepoolsest abist asjaolud, et selle rahalist väärtust on võimalik usaldusväärselt mõõta ning selle saamine on seotud teatud tingimustele vastamisega. Käesolev juhend sätestab reeglid sihtfinantseerimise kajastamiseks aruannetes ning muus vormis valitsusepoolse abi avalikustamiseks aruande lisades.

SIHTFINANTSEERIMISE KAJASTAMINE

Tegevuse sihtfinantseerimine

10. Tegevuse sihtfinantseerimist kajastatakse tuluna siis, kui:

(a) sihtfinantseerimise laekumine on praktiliselt kindel; ja

(b) sihtfinantseerimisega seotud sisulised tingimused on täidetud. (SME IFRS 24.4).

11. Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustusena. (SME IFRS 24.4 (c)). Vastavat kohustust kajastatakse bilansis lühi- või pikaajalisena olenevalt sellest, millal toimub sihtfinantseerimisega kaasnevate tingimuste täitmine.

11A. Sihtfinantseerimisega kaasnevaid tingimusi ei loeta sisuliseks, kui nende täitmisega kaasnevad kulutused on minimaalsed ning risk, et neid ei täideta, on praktiliselt olematu. Näiteks kohustus säilitada 5 aasta jooksul sihtfinantseerimisega seotud kuludokumente ei

ole sisuline tingimus (kuna sellega ei kaasne märkimisväärseid kulusid ja risk, et ettevõtte ei suuda seda teha, on väga väike), mistõttu muude tingimuste täitmisel ei pea ettevõtte ootama 5 aastat, et kajastada sihtfinantseerimise tulu.

Näide 1

Ettevõttele eraldatakse Euroopa Liidu vastavast fondist 50 000 eurot toetust teatud liiki põllumajandusliku tegevuse toetuseks kindlaksmääratud piirkonnas järgneva 5 aasta jooksul.

Kuidas kajastada nimetatud põllumajandusliku tootmise sihtfinantseerimist, juhul, kui:

- (a) toetus kuulub täies ulatuses tagastamisele, juhul, kui ettevõtte ei täida järgneva 5 aasta jooksul toetusega kaasnevaid kriteeriumeid;
- (b) toetus kuulub tagastamisele proportsionaalselt perioodiga, mille jooksul ettevõtte toetusega kaasnevaid kriteeriumeid ei täitnud.

Sihtfinantseerimist kajastatakse raamatupidamises järgmiselt:

- (a) saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse selle laekumisel tulevaste perioodide tuluna. Sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna alles pärast seda, kui kõik sellega kaasnevad tingimused on täidetud (s.o mitte enne 5 aasta möödumist);
- (b) saadud sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna proportsionaalselt möödunud ajaga, mille jooksul täideti sellega seotud tingimusi (s.o 10 000 eurot aastas, eeldusel, et tingimused on täidetud).

Varade sihtfinantseerimine

12. Varade sihtfinantseerimise kajastamisel peab ettevõtte valima ühe alljärgnevatest arvestuspõhimõtetest (valitud arvestuspõhimõtet rakendatakse järjepidevalt kõikide varade sihtfinantseerimisele):

- (a) sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse bilansis arvele tema soetusmaksumuses (tasuta saadud vara soetusmaksumuseks on tema õiglane väärtus) ja kajastatakse vastavalt juhendile RTJ 5; vara soetamiseks saadud sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna siis, kui on täidetud paragrahvis 10 toodud kriteeriumid.**
- (b) sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse bilansis arvele tema netosoetusmaksumuses – s.o vara soetusmaksumuses, millest on maha arvatud vara soetamiseks saadud sihtfinantseerimise summa (tasuta saadud vara soetusmaksumus on null). Soetatud vara kajastatakse edaspidi vastavalt juhendile RTJ 5.**

13. Varade sihtfinantseerimine võib toimuda kas otsese rahalise toetusena või näiteks teatud varade ostuga seotud arvete kinnimaksamise teel toetava organisatsiooni poolt. Toetuse tehniline teostus ei mõjuta selle raamatupidamisarvestust.

14. Sõltumata sellest, kumma eespool kirjeldatud meetoditest ettevõtte valib, tuleb rahavoogude aruandes kajastada eraldi nii põhivara soetamisega seotud väljamakseid kui sihtfinantseerimisega seotud laekumisi.

Näide 2

Ettevõttele anti mitterahalise sihtfinantseerimise korras üle tootmishoone. Ettevõtte juhtkond hindas ekspertide abi kasutades tootmishoone õiglaseks väärtuseks 250 000 eurot. Hoone järelejäänud kasulik eluiga on 30 aastat. Sihtfinantseerimisega ei kaasnenud tulevikku suunatud tingimusi.

Sõltuvalt valitud arvestuspõhimõttest (vt paragrahv 12) kajastatakse sihtfinantseerimist hoone üleandmise kuupäeval ühel alljärgnevatest meetoditest.

Alternatiiv (a)

D	Ehitised	250 000
K	Tulu sihtfinantseerimisest	250 000

Hoonet amortiseeritakse kulusse 30 aasta jooksul tavakorras, sarnaselt ostetud põhivaradele.

Alternatiiv (b)

Saadud hoone soetusmaksumuseks loetakse null ning selle üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

Näide 3

Ettevõtte soetab tootmistegevuses kasutatava põhivara summas 400 000 eurot ning selle maksumus kompenseeritakse Euroopa Liidu toetusfondidest 50% ulatuses. Sihtfinantseerimise tingimuseks on, et ettevõtte jätkab samas valdkonnas ja asukohas tootmistegevust järgmise 5 aasta jooksul.

Raamatupidamises kajastatakse sihtfinantseerimist alljärgnevalt.

Alternatiiv (a)

Põhivara soetamisel:

D	Masinad ja seadmed	400 000
K	Raha	400 000

Sihtfinantseerimise laekumisel:

D	Raha	200 000
K	Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	200 000

Sihtfinantseerimise tingimuste täitmisel, st 5 aasta pärast:

D	Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	200 000
K	Tulu sihtfinantseerimisest	200 000

Alternatiiv (b)

Põhivara soetamisel:

D	Masinad ja seadmed	400 000
K	Raha	400 000

Kompensatsioonitaotluse aktsepteerimisel toetust andva organisatsiooni poolt:

D	Nõuded sihtfinantseerimisest	200 000
K	Masinaid ja seadmed	200 000
Sihtfinantseerimise laekumisel:		
D	Raha	200 000
K	Nõuded sihtfinantseerimisest	200 000
Sihtfinantseerimise tulu kajastub aruannetes amortisatsioonikulu vähendusena soetatud seadmete kasuliku eluea jooksul.		

Sihtfinantseerimise tagastamine

15. Sihtfinantseerimise tagastamine kajastatakse selles perioodis, millal tagastamise vajadus sai teatavaks.

16. Sihtfinantseerimist ei kajastata tuluna enne, kui ettevõtte on täitnud sellega kaasnevad tingimused (paragrahv 10). Juhul kui ettevõtte on mingil perioodil sihtfinantseerimise juba tuluna kajastanud (kuna juhtkonna hinnangul oli ettevõtte täitnud sellega seotud tingimused), kuid järgnevatel perioodidel ilmneb, et sihtfinantseerimise teel saadud vahendid tuleb siiski tagastada, kajastatakse tagastamise mõju kuluna perioodis, mil tagastamise vajadus ilmnes (st eelmiste perioodide võrdlusandmeid ei korrigeerita).

17. Varade sihtfinantseerimise (kaasa arvatud mitterahalise sihtfinantseerimise) tagastamist, kui sihtfinantseerimist kajastati netomeetodil vastavalt paragrahvile 12 (b), kajastatakse järgmiselt: põhivara bilansilist väärtust suurendatakse kuni summani, mis oleks tagastamise hetkeks põhivara jääkväärtus, kui seda oleks algselt kajastatud tema soetusmaksumus. Juhul kui sellest ei piisa tagastamisele kuuluva summa katmiseks, kajastatakse seda ületavat osa perioodikuluna.

JÕUSTUMINE

18. Käesoleva Raamatupidamise Toimkonna juhendi rakendamine on kohustuslik raamatupidamise aastaaruannetele, mida koostatakse 1.01.2013 ja hiljem algavate aruandeperioodide kohta. Käesolevat Raamatupidamise Toimkonna juhendit võib rakendada vabatahtlikult raamatupidamise aastaaruannetele, mida koostatakse enne 1.01.2013 algavate aruandeperioodide kohta. Juhul kui ettevõtte soovib rakendada käesolevat juhendit ennetähtaegselt aastaaruannetele, mida koostatakse enne 1.01.2013 algavate aruandeperioodide kohta, peab ta samaaegselt rakendama ka kõiki teisi 1.01.2013 jõustuvaid uusi või muudetud Raamatupidamise Toimkonna juhendeid.

19. Kuni käesoleva juhendi rakendamiseni tuleb järgida juhendi RTJ 12 eelmist versiooni (RTL 2009, 3, 46).

VÕRDLUS SME IFRS-IGA

20. Juhendis RTJ 12 sätestatud üldreeglid sihtfinantseerimisele on kooskõlas SME IFRS peatükis 24 sätestatud arvestuspõhimõtetega, välja arvatud varade sihtfinantseerimine, mille puhul SME IFRS ei paku võimalust kajastada sihtfinantseerimist netomeetodil. Raamatupidamise Toimkonna arvates on ka netomeetod aktsepteeritav, kui võrd varade sihtfinantseerimist võiks käsitleda kui sihtfinantseerimise andja poolset põhivara soetusmaksumuse hüvitamist, mistõttu aruandekohustuslase jaoks on põhivara soetusmaksumus saadud sihtfinantseerimise võrra väiksem.